

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА**

**Факультет фармацевтичний та медико-профілактичний
Кафедра громадського здоров'я, епідеміології та екології**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради

Протокол № 4 «10» квітня 2024 року

Голова вченої ради,

проректор з науково-педагогічної роботи

_____ Олександр ТОЛСТАНОВ

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»**

Освітньо-професійна програма	«Громадське здоров'я»
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність	229 «Громадське здоров'я»
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Мова навчання	українська
Статус дисципліни	обов'язкова
Обсяг дисципліни	90 год /3 кредити

Робочу програму навчальної дисципліни «**Організація охорони здоров'я**» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Громадське здоров'я» підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня Магістр за спеціальністю 229 «Громадське здоров'я» та відповідних нормативних документів

РОЗРОБНИКИ:

_____ Валерій БУГРО, професор кафедри управління охороною здоров'я, д. мед. н., професор

РЕЦЕНЗЕНТИ:

_____ Михайло БАДЮК, начальник кафедри організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії, д. мед. н., професор

_____ Ольга ПРОЦЮК, декан медичного факультету НУОЗ України імені П. Л. Шупика, д. мед. н., професор

Гарант ОПП

_____ Ірина ХОМЕНКО, завідувач кафедри, професор д. мед. н., професор

Робоча програма навчальної дисципліни обговорена та схвалена на засіданні кафедри управління охороною здоров'я,

протокол № 1 від «8» січня 2024 року

В. о. завідувача кафедри _____ Михайло ГОЛУБЧИКОВ, професор д. мед. н.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні вченої ради фармацевтичного та медико-профілактичного факультету

протокол № 1 від «9» січня 2024 року

Голова ВРФ

Василь МИХАЛЬЧУК, д. мед. н., професор

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Місце, мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
3. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.....	6
4. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.....	7
5. Програма навчальної дисципліни.....	8
6. Структура навчальної дисципліни.....	13
7. Самостійна робота Помилка! Закладку не в	14
8. Виконання контрольних робіт для здобувачів заочної форми навчання.....	14
9. Перелік питань для підсумкового контролю.....	14
10. Методи навчання.....	17
11. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання.....	18
12. Рекомендований бібліографічний список.....	20

1. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Організація охорони здоров'я» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 229 «Громадське здоров'я» вивчає теоретичні основи та формує важливі базові професійні навички щодо організації охорони здоров'я.

Загальний опис навчальної дисципліни подано в Таблиці 1.

Таблиця 1.

Найменування показників	Опис		
1. Загальна характеристика дисципліни			
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»		
Спеціальність	229 «Громадське здоров'я»		
Спеціалізація (за наявності)			
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)		
Мова навчання	українська		
Кількість годин	90		
Кількість кредитів	3 кредити ЄКТС		
2. Характеристика навчальної дисципліни за формами навчання			
	Очна денна	Очна вечірня	Заочна
Рік підготовки			1-й курс
Семестр			1-й
Лекції			6
Практичні			
Семінарські			6
Лабораторні			
Самостійна робота			78
Курсова робота (курсний проект) (за наявності)			
Вид контролю			Залік
РАЗОМ			90

Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-модульною системою відповідно до вимог Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи.

Обсяг навчального навантаження студентів описаний у кредитах ECTS – залікових кредитах, які зараховуються студентам при успішному засвоєнні ними модулів (залікових кредитів).

Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є: а) лекції, б) семінарські заняття, в) самостійна робота студентів (СРС).

Тематичні плани лекцій, практичних занять та СРС забезпечують реалізацію у навчальному процесі всіх тем, що входять до складу змістових модулів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів теоретичних основ та важливих базових професійних навичок щодо організації охорони здоров'я.

Згідно з примірним навчальним планом вивчення предмету «Організація охорони здоров'я» проводиться у 1 семестрі на першому курсі навчання в магістратурі.

Програма навчальної дисципліни «Організація охорони здоров'я» поділена на три модулі. Всього годин: 90 / 3 кредити (лекції – 6 год., семінари – 6, СРС – 78 год.)

Форма навчання заочна, *термін навчання:* 1 рік 10 місяців

2. Місце, мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Навчальна дисципліна «Організація і управління охороною здоров'я» є компонентом освітньо-професійної програми «Громадське здоров'я» спеціальності 229 «Громадське здоров'я». Організація і управління охороною здоров'я складає методологічну основу аналізу та оцінки здоров'я населення, системи охорони здоров'я, тому знання та навички з організації і управління охороною здоров'я є необхідною умовою для здійснення науково обґрунтованих досліджень у громадському здоров'ї, розуміння процесів, що відбуваються у громадському здоров'ї та здійснення професійної діяльності фахівця з громадського здоров'я.

2.2. Мета дисципліни: формування у студентів історичного мислення, наукового уявлення про взаємозв'язок природознавчих та спеціальних дисциплін, знання історичних витоків організації охорони здоров'я; ознайомлення студентів з організацією роботи лікувальних закладів, завданнями та функціями лікарні, її організаційною структурою, загальними принципами забезпечення лікарськими та матеріально-технічними засобами закладів охорони здоров'я; ознайомлення студентів з нормативно-правовими та законодавчими актами України, основними завданнями та функціями лікарняних закладів, охороною праці та технікою безпеки медичних працівників.

2.3. Завданнями вивчення дисципліни - набуття умінь з організації системи та її складових частин; прийняття управлінського рішення та забезпечення його реалізації; організації служби інформації, роботи з різними видами інформації; застосування комплексу медико-статистичних методів для обробки та аналізу матеріалів; оформлення основних видів організаційно-розпорядчих документів; забезпечення комплексного підходу до управління персоналом; визначення типу особистості та інтертипних відносин в колективі; використання економічних важелів управління охороною здоров'я; забезпечення організації праці персоналу; впровадження в практику раціональних форм управління підсистемами охорони здоров'я.

2.4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін, як: «Теоретичні основи і розвиток науки та навчальної дисципліни "Громадське здоров'я"»,

«Моніторинг та оцінка в системі громадського здоров'я», «Основи епідеміології» та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Інформатизація та комунікації в громадському здоров'ї, «Інформаційний менеджмент».

3. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

Відповідно до освітньої програми «Організація і управління охороною здоров'я» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН 1. Мати та застосовувати спеціалізовані концептуальні знання у сфері охорони здоров'я та суміжних галузях з урахуванням сучасних наукових здобутків.

ПРН 2. Критично осмислювати наукові і прикладні проблеми у сфері охорони здоров'я.

ПРН 3. Оцінювати основні демографічні та епідеміологічні показники, значення і тенденції зміни основних детермінант, що чинять вплив на здоров'я у розрізі різних груп населення в Україні, Європейському регіоні та світі, застосовувати основні поняття та концепції епідеміології та статистики при плануванні, проведенні та інтерпретації результатів досліджень.

ПРН 4. Визначати пріоритети та оцінювати потреби сфери громадського здоров'я, пропонувати науково обґрунтовані заходи та розробляти відповідні висновки та стратегії, які спрямовані на покращення галузі охорони здоров'я.

ПРН 5. Формулювати висновки, розробляти прогнози та проводити аналіз впливу детермінант на здоров'я населення (соціальні, економічні, індивідуальні, навколишнього середовища), визначати потреби різних груп населення щодо здоров'я, базуючись на інформації отриманій із систем епідеміологічного нагляду.

ПРН 6. Ідентифікувати, аналізувати ризики, пов'язані з впливом на здоров'я населення детермінант навколишнього середовища (фізичних, радіаційних, хімічних, біологічних та виробничих) та організувати відповідні заходи, спрямовані на захист здоров'я населення.

ПРН 7. Оцінювати вплив соціальних детермінант та основних індивідуальних детермінант здоров'я, розробляти відповідні заходи з метою збереження та зміцнення здоров'я населення.

ПРН 8. Розробляти та впроваджувати системи моніторингу і оцінки ефективності інтервенцій, профілактичних та діагностичних або скринінгових програм та політик в громадському здоров'ї.

ПРН 9. Здійснювати аналіз ефективності розроблених процедур, інтервенцій, стратегій та політик в сфері громадського здоров'я.

ПРН 10. Розробляти та впроваджувати, засновані на доказах стратегії, політики та інтервенції громадського здоров'я із залученням зацікавлених сторін на основі міжсекторального підходу.

ПРН 11. Критично оцінювати результати наукових досліджень та здійснювати пошук потрібної наукової інформації у сфері громадського здоров'я, аналізувати

інформацію, здійснювати дослідження, формулювати за його результатами висновки та рекомендації щодо їх впровадження.

ПРН 12. Визначати та аргументувати перспективні напрями власної наукової роботи.

ПРН 13. Презентувати результати власних досліджень у формі доповідей, презентацій та наукових публікацій державною та англійською мовами.

4. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

Навчальна дисципліна «Організація і управління охороною здоров'я» дозволяє набути здобувачам вищої освіти наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі громадського здоров'я або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 6. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові (спеціальні) компетентності:

СК 1. Здатність оцінювати, інтерпретувати, порівнювати та прогнозувати основні показники громадського здоров'я.

СК 2. Здатність визначати пріоритети і проводити оцінку потреб сфер і громадського здоров'я у конкретній ситуації.

СК 3. Здатність розробляти варіанти стратегій, політик та визначати окремі інтервенції, спрямовані на збереження та зміцнення здоров'я населення, та оцінювати їх ефективність.

СК 4. Здатність аналізувати вплив різних детермінант на здоров'я населення та обґрунтовувати відповідні заходи з їх попередження.

СК 5. Здатність оцінювати ризики та обґрунтовувати доцільні дії у відповідь на надзвичайні ситуації в сфері громадського здоров'я.

СК 6. Здатність аналізувати стратегії, політики та інтервенції в сфері громадського здоров'я та пропонувати заходи щодо підвищення ефективності використання наявних коштів.

СК 7. Здатність створювати команду для діяльності у сфері громадського здоров'я і забезпечувати її ефективну роботу.

СК 8. Здатність розробляти проекти надання послуг громадського здоров'я та профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань, промоції здоров'я, та забезпечувати їх реалізацію

СК 12. Здатність застосовувати наукові підходи щодо планування дизайну досліджень, збору даних, розповсюдження та використання результатів наукових досліджень у сфері громадського здоров'я

5. Програма навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Організація і управління охороною здоров'я» структурована за модульним принципом і складається із 3-х навчальних модулів, а саме:

– навчального модуля № 1 «Державна політика в охороні здоров'я. Теоретичні основи соціальної медицини як науки про суспільне здоров'я та розвиток системи охорони здоров'я», інтегрованими вимогами до модуля №1 є:

здобувач вищої освіти має знати:

- сутність державної політики в охороні здоров'я;
- основні проблеми системи охорони здоров'я в Україні;
- теоретичні основи соціальної медицини як науки про суспільне здоров'я та розвиток системи охорони здоров'я;
- актуальні проблеми соціальної медицини як галузі практичної діяльності;
- основні закономірності і сучасні проблеми громадського здоров'я в Україні;
- теоретичні основи вчення про здоров'я;
- основні тенденції демографічної ситуації в Україні;
- інтегральні показники здоров'я;
- основні закономірності і сучасні проблеми громадського здоров'я в Україні.

здобувач вищої освіти має вміти:

- визначати проблеми, придатні для аналізу державної політики з охорони здоров'я;
- використовувати на практиці методи соціальної медицини та методи вивчення і оцінки громадського здоров'я;
- визначати чинники, що обумовлюють формування індивідуального і громадського здоров'я;
- оцінити показники, що характеризують індивідуальне і громадське здоров'я;
- визначати фактори ризику індивідуального і громадського здоров'я.

– навчального модуля № 2 «Наукові основи управління системою охороною здоров'я», інтегрованими вимогами до модуля №2 є:

здобувач вищої освіти має знати:

- комплексний підхід до удосконалення управління;
- теорії систем та практика їх застосування в охороні здоров'я;
- характерні ознаки та критерії якості організації керованих систем;

- організація апарату управління як складової частини керованої системи;
- технологічні та функціональні аспекти процесу управління;
- вироблення та прийняття управлінського рішення
- планування реалізації управлінських рішень.
- регулювання системи для реалізації управлінських рішень.
- контроль як функція управління.

*здобувач вищої освіти має **вміти**:*

- побудувати систему управління;
- визначати основні проблеми системи управління;
- оцінювати якість керованої системи;
- приймати управлінські рішення;
- планувати реалізацію управлінських рішень;
- доорганізовувати систему для реалізації управлінських рішень;
- моніторити процес реалізації управлінських рішень.

– навчального модуля № 3 «Інформаційне забезпечення управління системою охорони здоров'я. Правові та економічні основи менеджменту. Організація та управління медичною допомогою населенню», інтегрованими вимогами до модуля №3 є:

*здобувач вищої освіти має **знати**:*

- роль інформації в управлінні охороною здоров'я;
- принципи використання сучасних інформаційних технологій в закладах охорони здоров'я;
- електронний документообіг;
- процедури обміну даними між інформаційними системами;
- кодування медичного процесу;
- правове регулювання діяльності системи охорони здоров'я;
- державну політику у сфері державних закупівель;
- юридичну відповідальність медичних працівників;
- правовий статус особи в сфері охорони здоров'я за національним законодавством;
- організацію та управління медичною допомогою населенню.

*здобувач вищої освіти має **вміти**:*

- організувати роботу інформаційної служби як системи;
- використовувати сучасні інформаційні технології в закладах охорони здоров'я;
- здійснювати кодування медичного процесу;
- організовувати дистанційне навчання;
- заключати трудовий договір з працівниками охорони здоров'я;
- укладати колективний договір;
- організувати первинну та вторинну (спеціалізовану) медичну допомогу населенню;
- організувати надання екстреної, паліативної, хоспісної медичної допомоги та реабілітації;
- організувати медико-соціальну експертизу;
- організувати експертизу тимчасової непрацездатності;
- впроваджувати принципи та методи доказової медицини в клінічну практику.

Кожен модуль навчально дисципліни є логічною завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Змістовне наповнення програми навчальної дисциплін у таблиця 2.

Таблиця 2.

Код Теми	Назва модулю, теми	Перелік основних питань теми
1	2	3
Модуль 1. Державна політика в охороні здоров'я. Теоретичні основи соціальної медицини як науки про суспільне здоров'я та розвиток системи охорони здоров'я.		
1.1.	Основи державної політики і стратегії в галузі охорони здоров'я.	Концептуально методологічні засади аналізу державної політики та державного управління з перебудови в сфері охорони здоров'я. Аналіз та критерії оцінки державної політики щодо перебудови сфери охорони здоров'я. Етапи аналізу державної політики. Механізм реалізації державної політики з управління системою охорони здоров'я в Україні. Децентралізація управління медичним закладом.
1.2.	Основні проблеми системи охорони здоров'я в Україні.	Визначення проблем, придатних для аналізу державної політики з охорони здоров'я. Еволюція суспільних потреб та перебудова галузі охорони здоров'я в сучасних умовах. Роль органів центральної та регіональної виконавчої влади у виробленні та реалізації державної політики в охороні здоров'я населення України. Методологія визначення проблем в рамках аналізу державної політики з охорони здоров'я. Роль автономізації медичних закладів у забезпеченні можливості її реструктуризації та поліпшенні планування їх розвитку.
1.3.	Теоретичні основи соціальної медицини як науки про суспільне здоров'я та розвиток системи охорони здоров'я.	Основні проблеми і напрямки розвитку соціальної медицини як науки, предмету викладання і практичної діяльності. Методи соціальної медицини, їх сутність та практичне використання. Актуальні проблеми соціальної медицини як галузі практичної діяльності. Провідні напрямки та перспективи розвитку соціальної медицини.
1.4.	Теоретичні основи вчення про здоров'я.	Методи вивчення і оцінки громадського здоров'я. Показники, що характеризують індивідуальне і громадське здоров'я. Здоров'я як загальнолюдська цінність, соціальна, політична, економічна та правова категорії. Чинники, що обумовлюють формування індивідуального і громадського здоров'я. Основні групи факторів ризику індивідуального і громадського здоров'я. Вплив діяльності систем охорони здоров'я на формування основних показників здоров'я населення. Основні закономірності і сучасні проблеми громадського здоров'я в Україні. Медико-соціальні аспекти найбільш розповсюджених і соціально небезпечних

		захворювань.
1.5.	Основні тенденції демографічної ситуації в Україні.	Статика і динаміка населення. Народжуваність, смертність, природний і міграційний рух населення. Інтегральні показники здоров'я. Закономірності динаміки здоров'я населення України (первинної, загальної захворюваності, інвалідності). Показники фізичного розвитку населення. Інформаційне значення основних показників здоров'я населення для управління системою охорони здоров'я.
Модуль 2. Наукові основи управління системою охороною здоров'я.		
2.1.	Теоретичні основи управління охороною здоров'я. Сучасний менеджмент.	Еволюція менеджменту. Менеджер в системі охорони здоров'я. Комплексний підхід до удосконалення управління. Реалізація керівником основних функцій, ролей та навичок управління в сучасних умовах.
2.2.	Теорії систем та практика їх застосування в охороні здоров'я.	Визначення поняття "Система". Класифікація, складові частини, функціональні процеси, організаційно-функціональні стадії систем. Характерні ознаки та критерії якості організації керованих систем. Організація апарату управління як складової частини керованої системи.
2.3.	Технологічні та функціональні аспекти процесу управління.	Загальна характеристика, технологія і організація процесу управління. Засади технології управління. Стратегії управління ризиком. Фази процесу управління. Основні вимоги до процесу управління. Технологічні цикли процесу управління. Управлінський цикл. Види, типи управління. Делегування повноважень.
2.4.	Вироблення та прийняття управлінського рішення..	Визначення поняття «Управлінське рішення». Класифікація управлінських рішень. Вимоги до управлінського рішення. Стадії, стилі прийняття управлінського рішення. Типи поведінки керівника при прийнятті рішення. Засоби, що використовуються при прийнятті рішення. Визначення поняття «Змін». Індивідуальний цикл змін. Види адаптації до змін. Стратегії, основні характеристики змін.
2.5.	Планування реалізації управлінських рішень.	Вимоги до плану діяльності по реалізації рішення. Етапи розробки плану діяльності на рік та їх характеристика (вихідні умови, можливі складності, заходи на кожному з етапів). Структура особистого плану керівника.
2.6.	Регулювання системи для реалізації управлінських рішень.	Форми регулювання діяльності системи. Класифікація ділових нарад. Критерії ефективності ділових нарад та основні причини зниження їх ефективності. Заходи по раціоналізації форм регулювання діяльності системи в процесі управління.

2.7.	Контроль як функція управління.	Визначення поняття «Контроль». Задачі та види контролю. Вимоги до контролю. Організація контролю.
Модуль 3. Інформаційне забезпечення управління системою охорони здоров'я. Правові та економічні основи менеджменту. Організація та управління медичною допомогою населенню.		
3.1.	Роль інформації в управлінні охороною здоров'я.	Інформаційні ресурси системи охорони здоров'я. Види інформації, цільове призначення на різних рівнях управління. Організація роботи інформаційної служби як системи. Принципи, цілі, функції, завдання. Організаційні структури, шляхи вдосконалення. Принципи використання сучасних інформаційних технологій в закладах охорони здоров'я. Електронний документообіг. Процедури обміну даними між інформаційними системами. Кодування медичного процесу. Профілювання постачальників медичних послуг. Дистанційне навчання.
3.2.	Правове регулювання діяльності системи охорони здоров'я.	Законодавство України про охорону здоров'я: сучасний стан. Правове регулювання діяльності системи охорони здоров'я. Основи трудового права. Державні закупівлі в Україні. Державна політика у сфері державних закупівель. Юридична відповідальність медичних працівників. Правовий статус особи в сфері охорони здоров'я за національним законодавством. Доступ до інформації в медичних закладах. Захист персональних даних. Трудовий договір з працівниками охорони здоров'я. Порядок прийому та звільнення працівників. Робочий час і час відпочинку медичних працівників. Дисципліна праці в охороні здоров'я. Колективний договір, зміст та порядок укладання. Перевірки лікувально-профілактичних закладів. Шляхи запобігання та протидії корупції посадовими особами системи охорони здоров'я.
3.3.	Організація та управління медичною допомогою населенню.	Організація надання медичної допомоги населенню України в сучасних умовах. Організація первинної медичної допомоги населенню в сучасних умовах та управління нею. Організація вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги населенню в сучасних умовах та управління нею. Організація надання екстреної медичної допомоги населенню. Організація паліативної, хоспісної допомоги та реабілітації. Організація і управління медико-соціальною експертизою. Експертиза тимчасової непрацездатності як різновид медичної експертизи. Впровадження принципів та

	методів доказової медицини в клінічну практику.
--	---

6. Структура навчальної дисципліни (навчально-тематичний план викладання дисципліни)

Код теми	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
		Всього	Лекції	Семінари	Практики	Само-ст. робота	Інди-від. робота
Модуль І. Державна політика в охороні здоров'я. Теоретичні основи соціальної медицини як науки про суспільне здоров'я та розвиток системи охорони здоров'я							
1.1	Основи державної політики і стратегії в галузі охорони здоров'я.	6	2			4	
1.2	Основні проблеми системи охорони здоров'я в Україні.	6				6	
1.3	Теоретичні основи соціальної медицини як науки про суспільне здоров'я та розвиток системи охорони здоров'я.	6		2		4	
1.4	Теоретичні основи вчення про здоров'я.	6				6	
1.5	Основні тенденції демографічної ситуації в Україні.	6				6	
Разом за модулем 1		30	2	2		26	
Модуль 2. Наукові основи управління системою охороною здоров'я							
2.1	Теоретичні основи управління охороною здоров'я. Сучасний менеджмент.	4	2			2	
2.2	Теорії систем та практика їх застосування в охороні здоров'я.	6				6	
2.3	Технологічні та функціональні аспекти процесу управління.	6				6	
2.4	Вироблення та прийняття управлінського рішення.	6		2		4	
2.5	Планування реалізації управлінських рішень.	6				6	
2.6	Регулювання системи для реалізації управлінських рішень.	6				6	
2.7	Контроль як функція управління.	6				6	
Разом за модулем 2		40	2	2		36	
Модуль 3. Інформаційне забезпечення управління системою охорони здоров'я. Правові та економічні основи менеджменту. Організація та управління медичною допомогою населенню.							
3.1	Роль інформації в управлінні охороною здоров'я.	4				4	
3.2	Правове регулювання діяльності системи охорони здоров'я.	8		2		6	
3.3	Організація та управління медичною допомогою населенню.	8	2			6	
Разом за змістовим модулем 3		20	2	2		16	
Разом годин		90	6	6		78	

7. Самостійна робота

Код теми	Назва теми	Обсяг СР (годин)
1.1	Основи державної політики і стратегії в галузі охорони здоров'я.	4
1.2	Основні проблеми системи охорони здоров'я в Україні.	6
1.3	Теоретичні основи соціальної медицини як науки про суспільне здоров'я та розвиток системи охорони здоров'я.	4
1.4	Теоретичні основи вчення про здоров'я.	6
1.5	Основні тенденції демографічної ситуації в Україні.	6
2.1	Теоретичні основи управління охороною здоров'я. Сучасний менеджмент.	2
2.2	Теорії систем та практика їх застосування в охороні здоров'я.	6
2.3	Технологічні та функціональні аспекти процесу управління.	6
2.4	Вироблення та прийняття управлінського рішення.	4
2.5	Планування реалізації управлінських рішень.	6
2.6	Контроль як функція управління. Регулювання системи для реалізації управлінських рішень	6
2.7	Контроль як функція управління	6
3.1	Роль інформації в управлінні охороною здоров'я.	4
3.2	Правове регулювання діяльності системи охорони здоров'я.	6
3.3	Організація та управління медичною допомогою населенню	6
Разом		78

Індивідуальні завдання з курсу «Організація і управління охороною здоров'я» передбачає виконання студентом фрагмента наукової роботи, участі в науковій конференції факультету, університету чи іншого закладу вищої освіти, друк наукової статті тощо. Оцінювання входить до поточного контролю.

8. Виконання контрольних робіт для здобувачів заочної форми навчання

Виконання контрольної роботи є важливим елементом навчального процесу за заочною формою навчання, оскільки підготовка та виконання завдань контрольної роботи дозволяє самостійно оволодіти освітньою програмою навчальної дисципліни в міжсесійний період.

Тематика контрольних завдань, вимоги до підготовки, виконання, звітування/захисту тощо, формується провідним викладачем дисципліни у окремій Методичні рекомендації, які є елементом Навчально-методичного комплексу дисципліни та затверджується кафедрою у відповідному порядку, підлягають перегляду кожного навчального року.

9. Перелік питань для підсумкового контролю

1. В чому полягає практична значущість комплексного підходу щодо удосконалення системи управління?

2. Що таке інертність системи?
3. В чому проявляється сутність процесу управління?
4. Вкажіть величину питомої ваги групи апарату управління, що виконує головні управлінські функції.
5. Назвіть "Управлінські проблеми", які входять до поняття "Система управління"? Дайте їм характеристику.
6. Назвіть системостабілізуючі фактори системи.
7. Що розуміється під інверсійністю системи?
8. Вкажіть величину питомої ваги групи апарату управління, що виконує допоміжні управлінські функції.
9. Назвіть методи управління.
10. Що розуміється під поняттям "Система управління"?
11. Що розуміється під керованою системою? Прокоментуйте це поняття.
12. Чи потребують фази процесу управління безпосереднього інформаційного забезпечення?
13. Назвіть обов'язкові структурні частини керованої системи.
14. Назвіть основні види управління
15. Регулювання системи - це основна чи допоміжна функція першого керівника?
16. Що таке респонсивність системи?
17. Назвіть аспекти, якими конкретизується зміст системного підходу. Прокоментуйте їх.
18. Чи знаходяться в функціональному підпорядкуванні першому керівнику лінійні керівники (керівники підрозділів, служб)?
19. Назвіть основні типи управління.
20. Чи має рішення колегії (медичної ради) статус документу обов'язкового виконання?
21. Назвіть основні загальні властивості організованої управлінської системи.
22. Назвіть службово-посадові групи апарату управління. Дайте їм змістовну характеристику.
23. В чому полягає значущість плану реалізації управлінського рішення в процесі управлінської діяльності?
24. Коли теорія систем була застосована в управлінській практиці?
25. З яких технологічно-функціональних фаз складається процес управління?
26. Що розуміється під компонентами системи?
27. Назвіть службово-посадові групи апарату управління. Дайте їм змістовну характеристику.
28. Яка максимальна тривалість оперативної наради?
29. За якими критеріями визначається рівень та якість організації системи?
30. Назвіть методики розрахунку числа службових взаємин в апараті управління

31. Контроль - це основна чи допоміжна функція допоміжної функціонально-посадової групи апарату управління?
32. Програмно-цільове управління це...
33. Що розуміється під системним підходом?
34. Назвіть технологічні цикли процесу управління.
35. Вкажіть величину питомої ваги групи апарату управління, що виконує додаткові управлінські функції.
36. Чи є різниця між наказом і планом? Поясніть.
37. Що розуміється під технологією процесу управління?
38. В чому полягає практичний зміст застосування системного підходу?
39. Чи знаходяться в функціональному підпорядкуванні першому керівнику лінійні керівники (керівники підрозділів, служб)?
40. Вкажіть величину питомої ваги групи апарату управління, що виконує головні управлінські функції
41. Чи можуть громадські організації/формування брати участь в процесі управління?
42. Назвіть форми доорганізації системи, що використовуються у охороні здоров'я.
43. Дайте визначення поняття «Управління» та прокоментуйте його.
44. Назвіть службово-посадові групи апарату управління. Дайте їм змістовну характеристику.
45. Чи дозволяє план реалізації управлінського рішення скласти комплексний план роботи? Поясніть.
46. Дайте визначення поняття «Система» та прокоментуйте його.
47. Назвіть основні кроки по вирішенню проблеми.
48. Вкажіть величину питомої ваги функціонально-посадової групи апарату управління, що виконує додаткові управлінські функції.
49. Чи може бути ефективним процес управління, якщо одна або декілька його технолого-функціональних фаз не реалізовані на практиці?
50. Дайте визначення поняття «Апарат управління» та прокоментуйте його.
51. Назвіть аспекти системного підходу та охарактеризуйте їх.
52. Хто користується правом голосу при проведенні наради за диктаторським та авторитарним стилем?
53. Дайте визначення поняттю "Контрольна функція управління" та прокоментуйте його.
54. Назвіть стилі прийняття управлінського рішення та охарактеризуйте їх.
55. Дайте визначення поняття «Апарат управління».
56. Які Ви знаєте фази процесу управління?
57. Які чинники впливають на вибір керівником типу поведінки при прийнятті управлінського рішення?
58. Дайте визначення поняття «Ділова нарада».
59. Назвіть організаційно-функціональні стадії системи.

60. В чому полягає особливість проведення сегрегативної ділової наради?
61. Назвіть види контролю, що використовуються в процесі управління.
62. Які Ви знаєте стилі проведення ділових нарад?
63. Від чого залежить компетентність, оперативність і ефективність управління?
64. В чому сутність моделі Віктора Врума-Філіпа Йетонна-Артура Яго?
65. Назвіть основні вимоги до контролю та дайте їм характеристику.
66. В чому полягає сутність організаційно-функціональної стадії системи «Зрілість»?
67. Які види пауз можуть бути використані при проведенні ділової наради?
68. Контроль - це основна чи допоміжна функція першого керівника?
69. Назвіть основні типи поведінки керівника при прийнятті управлінського рішення.
70. Охарактеризуйте основні задачі контролю.
71. В чому сутність організаційно-функціональної стадії системи «Зрілість»?
72. Які види пауз використовуються при проведенні ділової наради?

10. Методи навчання

Для активізації процесу навчання здобувачів освіти в ході вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології та засоби:

✓ *на лекціях* чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага здобувачів освіти на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; здобувачі освіти заохочуються до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо;

✓ *на семінарських заняттях* обговорюються основні проблеми теми; проводяться дискусії, спрямовані на поглиблення, розширення, деталізацію і закріплення теоретичного матеріалу, які сприяють активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти, формуванню самостійності суджень, умінню відстоювати власні думки, аргументувати їх на основі наукових фактів та сприяють оволодінню фундаментальними знаннями, допомагають розвивати логічне мислення, формувати переконання, оволодівати культурою толерантності.

Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи здобувачів освіти є чіткий контроль відвідування здобувачами освіти занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок.

Під час виконання самостійної роботи студенти використовують систему навчально-методичних засобів, передбачених програмою, а саме:

- підручники;
- навчальні та методичні посібники;
- методичні рекомендації;

- конспекти лекцій;
- відповідну наукову і періодичну літературу
- Web-сторінки пошукової мережі „Internet”

Самостійна робота може виконуватися у бібліотеці університету, навчальних кабінетах кафедри та в домашніх умовах. Студент може звернутися до викладача за консультацією з незрозумілих питань, що виникають при вивченні дисципліни і виконанні самостійної роботи, особливо опрацювання окремих тем програми та об'єктів, які передбачені тільки для самостійного вивчення і не виносяться на практикум .

11. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання здобувачів в НУОЗ України імені П. Л. Шупика проводиться з використанням рейтингової системи (далі - ЄКТС), в основу якої покладено поопераційний контроль і накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну діяльність здобувачів у процесі навчання.

Методи оцінювання на поточному/періодичному контролі: усне опитування, модульні контрольні письмові роботи, оцінювання виконання індивідуальних завдань, оцінювання розв'язання розрахункових задач, захист результатів практичних, лабораторних робіт, оцінювання доповідей, оцінювання активності на занятті, тестування (бланкове або комп'ютерне), оцінювання есе, оцінювання виконання практичних навичок, захист історії хвороби. Для здобувачів очної (денної, вечірньої) форми навчання кожен модуль завершується модульною контрольною роботою.

Методи оцінювання на підсумковому контролі: усний залік, письмовий залік, диференційований залік, усний іспит, письмовий іспит, тестування, захист проєктів тощо відповідно до специфіки й особливостей дисципліни, що вивчається.

Шкала оцінювання

Поточний контроль									Підсумковий контроль	Сума	Залік
50									50	100	80
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 3				Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	T1	T2	T3	T4	T1	T2			
T4	T5		T5	T6	T7		T3				

Розмір шкали ЄКТС з навчальної дисципліни (освітнього компонента) для рівнів освіти дорівнює 100 балам, а мінімальна позитивна оцінка починається з 60 балів.

Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може набрати під час вивчення кожного модуля для галузі знань 22 Охорона здоров'я, становить 200, у тому числі за поточну навчальну діяльність 120 балів, за результатами підсумкового модульного контролю 80 балів (на підставі листа МОЗ № 0804-47/10395 від 15.04.2014).

Для занесення балів оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти у відомість обліку успішності та індивідуальний план здобувача вищої освіти використовується таблиця співвідношення між здобутими результатами успішності здобувача та ECTS оцінками

Оцінка за модуль визначається на підставі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (ПМК) (у балах), що виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати під час вивчення кожного модуля, становить 200, у тому числі: за поточну навчальну діяльність - 120 балів; за результатами підсумкового модульного контролю - 80 балів. З Таким чином, частки результатів оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового модульного контролю становлять відповідно 60% та 40%.

Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі	Бали за ECTS	
		кількість балів	для галузі знань 22 Охорона здоров'я
A (відмінно)	5 (відмінно)	90-100	170-200
B (дуже добре)	4 (добре)	82 - 89	155-169
C (добре)		74- 81	140-154
D (задовільно)	3 (задовільно)	64 – 73	125-139
E (достатньо)		60– 63	111-124
FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	2 (незадовільно)	35 – 59	60-110
F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням		1-34	1-59

Загальний розподіл балів за результатами навчання

Сума балів		Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Пояснення
100 балів	200 балів		залік/екзамен	
90 - 100	170 – 200	A	зараховано/оцінка	відмінне виконання
82 - 89	155 – 169	B		вище середнього рівня
75 - 81	140 – 154	C		загалом хороша робота
68 - 74	125 – 139	D		непогано
61 - 67	111 – 124	E		виконання відповідає мінімальним критеріям
35 - 60	60 – 110	FX	не зараховано	необхідне перескладання
1 - 34	1 – 59	F		необхідне повторне вивчення дисципліни

Оцінка за модуль визначається на підставі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (ПМК) (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати під час вивчення кожного модуля, становить 200, у тому числі: за поточну навчальну діяльність - 120 балів; за результатами підсумкового модульного контролю - 80 балів. З таким чином, частки результатів оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового модульного контролю становлять відповідно 60% та 40%.

12. Рекомендований бібліографічний список

Основна література

1. Менеджмент в охороні здоров'я: Навчально-методичний посібник/ Вороненко Ю.В., Проданчук М.Г., Гойда Н.Г., Латишев Є.Є., Михальчук В.М., Піщиков В.А., за заг.ред. академіка НАМН України Ю.В.Вороненка.- К.:Медицина України, 2014.-334 с.
2. Менеджмент в охороні здоров'я: Підручник / Під заг. ред. М.І.Хвисяка і І.І.Парфьонові. – Харків: ТОВ «Оберіг», 2008. – Ч.1 – 358 с.
3. Менеджмент в охороні здоров'я: Підручник / Під заг. ред. М.І.Хвисяка і І.І.Парфьонові. – Харків: ТОВ «Оберіг», 2008. – Ч.2 – 550 с.
4. Менеджмент у системі медичної допомоги / Журавель В.І., Запорожан В.М. - Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2000. – 432 с.
5. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер. с англ. – М.: Дело, 1999. – 800 с.
6. Методичні підходи до оптимізації вторинної стаціонарної медичної допомоги»: методичні рекомендації / уклад.: В. І. Бугро, Ю. В. Вороненко, Н. Г. Гойда, В. В. Горачук, А. Є. Горбань, В. В. Кравченко, В. В. Шафранський; МОЗ України, НМАПО імені П. Л. Шупика, УЦНМІ та ПЛР. — Київ, 2016. — 35 с.
7. Нові підходи до підготовки керівників органів управління і закладів охорони здоров'я в Україні / Ю. В. Вороненко, Н. Г. Гойда, Б. П. Криштопа, В. М. Михальчук, Є. Є. Латишев, В. І. Бугро, В. М. Пащенко // Збірник наук. праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шупика. — Київ, 2012. — Вип. 21, Кн. 1. — С. 518—527.
8. Сучасні напрями менеджменту в охороні здоров'я: Навчально-методичний посібник/ Вороненко Ю.В., Проданчук М.Г., Гойда Н.Г., Латишев Є.Є., Михальчук В.М.; за заг.ред. академіка НАМН України Ю.В.Вороненка.- К.: Видавничо-інформаційний центр «Медицина України», 2015.-335 с.
9. Бугро В.І. Аналіз думки організаторів охорони здоров'я з питань перспектив реформування вторинної медичної допомоги в пілотних регіонах України Україна /В. І. Бугро // Здоров'я нації. — 2019. — № 1 (54). — С. 67-72.

10. Яворовський О.П. Гігієна та охорона праці медичного персоналу в умовах подолання пандемії COVID-19 (перше повідомлення) /О. П. Яворовський, А. В. Шкурба, Ю. М. Скалецький, В. І. Бугро //Довкілля та здоров'я. — 2020. — № 3 (96). — С. 10-18.

11. Яворовський О. П. Гігієна і безпека праці медичного персоналу в умовах подолання пандемії COVID-19. Друге повідомлення: зміни і проблеми / О. П. Яворовський, А. В. Шкурба, Ю. М. Скалецький, В. І. Бугро // Довкілля та здоров'я. — 2020. — № 4 (97). — С. 4-13.

12. Бугро В. І. Стратегічне управління у сфері охорони здоров'я України /В. І. Бугро, А. В. Дакал // Наукові перспективи. — 2022. — № 3 (21). — С. 10-22.

13. Яворовський О. П. Порівняльний аналіз динаміки стану культури безпеки пацієнтів у лікарняних закладах України та США в контексті формування безпечного лікарняного середовища / О. П. Яворовський, Ю. М. Скалецький, В. І. Бугро // Клінічна та профілактична медицина, 2023; 6(28):113-120.

14. Бугро В. І. Основна проблематика застосування соціального медичного страхування в умовах дії режиму воєнного стану /В. І. Бугро // Перспективи та інновації науки. — 2024. — № 5 (39). — С. 1097-1107.

15. Федоренко В. Г. Менеджмент: Підручник / Федоренко В.Г. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Алерта, 2014.- 344 с.

16. Бугро В. І. Застосування наукових підходів до організації праці в закладах охорони здоров'я // Управління закладом охорони здоров'я. – 2007.- № 10. - С.24 - 29.

17. Бугро В. І. Методи вивчення організації праці в закладах охорони здоров'я / В. І. Бугро // Управління закладом охорони здоров'я. – 2007.- № 11. - С.24 - 28.

18. Бугро В. І. Методичні підходи до впровадження організації праці в закладах охорони здоров'я / В. І. Бугро// Управління закладом охорони здоров'я. – 2008.- № 1. - С.54 - 57.

19. Будзан Б.П. Роздуми менеджера.- К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2012.- 256 с.

Додаткова література

1. Бугро В. И. Анализ результатов планирования реформы вторичной медицинской помощи в Украине на региональном уровне / В. И. Бугро, В. В. Горачук // Математическая морфология [Электронный математический и медико-биологический журнал]. — 2015. — Т. 14, Вып. 4. — Режим доступа : URL: <http://www.smolensk.ru/user/sgma/MMORPH/N-48-html/TITL.HTM>. — Название с экрана.

2. Бугро В. И. Проблемы и перспективы развития стационарной медицинской помощи в Украине (по данным социологического исследования) / В. И. Бугро // Актуальные проблемы теоретической и клинической медицины. Журнал Казахстанско-Российского медицинского университета. — 2015. — № 3—4 (9—10). — С. 14—16.

3. Бугро В. И. Технологическая доступность медицинской помощи как основа оптимизации стационарной сети вторичного уровня / В. И. Бугро, В. В. Горачук // Актуальные проблемы теоретической и клинической медицины [Журнал Казахстанско-Российского медицинского университета]. — 2016. — № 1 (11). — С. 29 — 31.
4. Бугро В. І. Аналіз госпіталізації хворих у цілодобові спеціалізовані стаціонари закладів охорони здоров'я, що надають вторинну медичну допомогу / В. І. Бугро // Сучасні медичні технології. — 2016. — № 2. — С. 4—8.
5. Бугро В. І. Аналіз стану здоров'я населення регіонів в контексті здоров'я української громади / В. І. Бугро, В. В. Горачук // Сучасні медичні технології. — 2016. — № 1. — С. 106—109.
6. Бугро В. І. Вивчення потреби населення у вторинній медичній допомозі в стаціонарних умовах за критеріями екстреної госпіталізації / В. І. Бугро, В. В. Горачук // Вісник соціальної медицини і організації охорони здоров'я. — 2015. — № 4 (66). — С. 9—11.
7. Бугро В. І. Визначення критеріїв оптимізації організації медичної допомоги хворим, які потребують інтенсивної терапії / В. І. Бугро, В. В. Горачук // Збірник наук. праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шупика. — 2015. — Вип. 24, Кн. 4. — С. 116—119.
8. Бугро В. І. Дослідження обґрунтованості госпіталізації та використання ліжкового фонду спеціалізованих стаціонарів закладів охорони здоров'я вторинної медичної допомоги / В. І. Бугро // Вісник наукових досліджень. — 2016. — № 1. — С. 6—9.
9. Бугро В. І. З досвіду діяльності систем охорони здоров'я провідних європейських країн з різними економічними моделями в основі їх організації / В. І. Бугро // Східноєвропейський журнал громадського здоров'я. — 2012. — № 2—3 (18—19). — С. 44—48.
10. Бугро В. І. Здобутки та перспективи розвитку стаціонарної медичної допомоги в Україні / В. І. Бугро, В. В. Горачук // Вісник соціальної медицини і організації охорони здоров'я. — 2015. — № 3 (65). — С. 4—9.
11. Бугро В. І. Методичні підходи до організації стаціонарної допомоги як системи / В. І. Бугро // Матеріали V-го з'їзду спеціалістів із соціальної медицини та організації охорони здоров'я України, м. Житомир, 11—12 жовтня 2012 р. // Східноєвропейський журнал громадського здоров'я. — 2012. — Спеціальний випуск. — С. 11—12.
12. Бугро В. І. Модель вторинної стаціонарної медичної допомоги для об'єднаних спроможних територіальних громад районного рівня в Україні / В. І. Бугро // East European Scientific Journal Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe. — 2016. — Vol. 1, № 5 (9). — С. 38—40.
13. Бугро В. І. Напрями реформування вторинної стаціонарної медичної допомоги (за даними соціологічного опитування) / В. І. Бугро // Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції «Сучасний вимір медичної науки та практики». — Дніпропетровськ, 2016. — С. 6—10.

14. Бугро В. І. Напрями розвитку стаціонарної медичної допомоги в Україні на регіональному рівні / В. І. Бугро, В. В. Горачук // Галицький лікарський вісник. — 2016. — Т. 23, № 1. — С. 106—108.
15. Бугро В. І. Наукові засади організації складових частин системи стаціонарної допомоги / В. І. Бугро // Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сьогодення та майбутнє сімейної медицини», м. Київ, 30—31 жовтня 2014 р. // Здоров'я суспільства. — 2014. — № 1—2. — С. 102.
16. Бугро В. І. Обґрунтування оптимізованої функціонально-організаційної моделі вторинної медичної допомоги в стаціонарних умовах / В. І. Бугро // Збірник наук. праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шупика. — 2016. — Вип. 25. — С. 427—435.
17. Бугро В. І. Оптимізація системи вторинної стаціонарної медичної допомоги / В. І. Бугро // Збірник матеріалів II науково-практичної конференції з міжнародною участю «Організація і управління охороною здоров'я 2016». — Київ, 2016. — С. 26—28.
18. Бугро В. І. Реструктуризація стаціонарної допомоги — один з шляхів удосконалення медичної допомоги населенню України / В. І. Бугро // Збірник наук. праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шупика. — Київ, 2012. — Кн. 3. — С. 428—432.
19. Бугро В. І. Стаціонарна медична допомога в розвинених системах охорони здоров'я / В. І. Бугро // Український медичний часопис. — 2015. — № 5 (109). — С. 39—41.
20. Бугро В. І. Сучасний стан організації стаціонарної медичної допомоги населенню України / В. І. Бугро // Збірник наук. праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шупика. — Київ, 2012. — Вип. 21, Кн. 1. — С. 450—454.
21. Бугро В. І. Теорії систем та практика їх застосування в охороні здоров'я при організації стаціонарної медичної допомоги / В. І. Бугро // Збірник матеріалів науково-практичної конференції з міжнародною участю «Організація і управління охороною здоров'я 2015». — Київ, 2015. — С. 28—29.
22. Бугро В. І. Шляхи удосконалення фінансування стаціонарної допомоги в Україні / В. І. Бугро // Збірник наук. праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шупика. — Київ, 2012. — Вип. 21, Кн. 2. — С. 695—699.
23. Бугро В.І. Застосування наукових підходів до організації праці в закладах охорони здоров'я // Управління закладом охорони здоров'я. — 2007.- №10. - С.24 - 29.
24. Бугро В.І. Методи вивчення організації праці в закладах охорони здоров'я // Управління закладом охорони здоров'я. — 2007.- №11. - С.24 - 28.
25. Бугро В.І. Методичні підходи до впровадження організації праці в закладах охорони здоров'я // Управління закладом охорони здоров'я. — 2008.- №1. - С.54 - 57.
26. Будзан Б.П. Роздуми менеджера.- К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2012.- 256 с.

27. Гойда Н. Г. Кадрова складова – один із основних компонентів подальшого розвитку кардіологічної допомоги / Н. Г. Гойда, В. М. Михальчук, В. І. Бугро // Матеріали XVII Національного конгресу кардіологів України. — Київ, 2016. — С. 223—224.
28. Гойда Н. Г. Роль лікарень у інтегрованій мережі надання медичної допомоги / Н. Г. Гойда, В. В. Горачук, В. І. Бугро // Східноєвропейський журнал громадського здоров'я. — 2015. — № 1 (22).— С. 79—80. [Дисертанту належить ідея, збір, систематизація та аналіз отриманих результатів, підготовка матеріалів до публікації].
29. Конспект лекцій проф. В. І. Бугро.
30. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г., Петришин Н.Я. Менеджмент: навч. посіб. для самостійної роботи студента / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник, Н.Я. Петришин. — К.:Академвидав, 2012. — 296 с.
31. Михальчук В. М. Правове забезпечення надання екстреної медичної допомоги / В. М. Михальчук, В. І. Бугро, Т. М. Курило // Матеріали наукового конгресу з міжнародною участю «Проблемні питання медицини невідкладних станів: теоретичні та практичні їх аспекти» / Національна медична академія імені П. Л. Шупика. — Вінниця, 2015. — С. 122—125. [Дисертанту належить аналіз і обробка матеріалу та формування висновків, підготовка матеріалів до публікації].
32. Міська лікарня інтенсивного лікування як зразок корпоративної моделі академічної клініки / [Ю. В. Вороненко, Н. Г. Гойда, Е. О. Мурзіна, В. І. Бугро, В. В. Крижевський] // Збірник наук. праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шупика. — 2015. — Вип. 24, Кн. 4. — С. 124—129.
33. Орлова Н. М. Загальні тенденції та регіональні особливості забезпеченості населення України стаціонарною медичною допомогою / Н. М. Орлова, В. І. Бугро // Збірник наук. праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шупика. — Київ, 2014. — Вип. 23, Кн. 1. — С. 478—485.
34. Осовська Г.В., Осовський О.А. Основи менеджменту: Підручник. Видання 3-є, перероблене і доповнене. — К.: «Кондор», 2008. — 664 с.
35. Палеха Ю.І. Менеджмент персоналу: навч. посіб. — 2-ге вид., виправлене. - К.: Видавництво Ліра-К. - 2012.- 336 с.
36. Підготовка керівників охорони здоров'я України в контексті європейської інтеграції / [Криштопа Б. П., Курило Т. М., Бугро В. І., Пашенко В. М., Горачук В. В., Кукало Н. П.] // Збірник наук. праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шупика. — Київ, 2011. — Вип. 20, Кн. 1. — С. 720—727.
37. Право на екстрену медичну допомогу в Україні та загальні принципи його забезпечення / О. К. Толстанов, В. М. Михальчук, Т. М. Курило, В. І. Бугро, В. В. Горачук // Сучасні медичні технології. — 2015. — № 2 — 3 (25—25). — С. 124—129.
38. Правове забезпечення доступу до інформації в медичних закладах / [В. М. Михальчук, Н. Г. Гойда, Т. М. Курило, В. І. Бугро] // Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції «Профілактична медицина: здобутки сьогодення та погляд у майбутнє». — Дніпропетровськ, 2016. — С. 71—73.

39. Робинс С. Менеджмент / С.Робинс. – 6-е узд. - М.: Вильямс, 2002. – 880 с.
40. Розвиток хірургічних відділень за принципом «Хірургії одного дня» в Україні — реальність і перспективи / [Криштопа Б. П., Бугро В. І., Горачук В. В., Кукало Н. П., Курило Т. М., Пащенко В. М.] // Східноєвропейський журнал громадського здоров'я. — 2012. —№ 1 (17). — С. 53—55.
41. Рувлев В.А., Гуткевич С.О. Менеджмент: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011.- 312 с.
42. Урсол Г. М. Стратегія реформ. Регулювання фінансових ресурсів галузі охорони здоров'я України: від державного до приватного сектору : монографія / Г. М. Урсол, О. А. Скрипник, В. І. Бугро. — Кіровоград : ТОВ «Імекс ЛТД», 2009. — 404 с.

Інформаційні ресурси

1. Кохрейнівський центр доказової медицини <http://www.cebm.net>
2. Кохрейнівська бібліотека <http://www.cochrane.org>
3. Журнал British Medical Journal <http://www.bmj.com>
4. Журнал Evidence-Based Medicine <http://www.evidence-basedmedicine.com>
5. U.S. National Library of Medicine – Національна медична бібліотека США <http://www.nlm.nih.gov/>
6. Центр контролю та профілактики захворювань <https://www.cdc.gov>
7. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/>
8. Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх»: <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>
9. Європейське регіональне бюро ВООЗ <https://www.who.int/europe/home>
10. Всесвітня організація охорони здоров'я <https://www.who.int>

Лист перегляду (актуалізації) робочої програми навчальної дисципліни

№	Висновок щодо актуальності РПНД*	Дата перегляду	№ протоколу кафедри	Підпис викладача	Підпис гаранта ОПІ	Підпис завідувача кафедри

*У колонці «Висновок щодо актуальності РПНД» зазначити висновок кафедри, щодо перегляду (актуалізації): *актуалізовано; необхідно внести зміни у такі розділи (із їх зазначенням); внесені зміни у розділ; замінено сторінки №; тощо.*